

Vlaams
Parlement

vergadering **C69**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 7 januari 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het Eurocommissariaat voor de bescherming of voor de bevordering van de Europese manier van leven – 513 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de bilaterale samenwerking met Nederland – 570 (2019-2020)	5
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de studie van Clingendael over de Europese Commissie – 601 (2019-2020)	8
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de resultaten van de Eurobarometer, en het vertrouwen in en de steun voor de Europese Unie – 683 (2019-2020)	12
VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de protesten in Iran – 652 (2019-2020)	16
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het Europese netwerk van regionale hubs – 653 (2019-2020)	18

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het Eurocommissariaat voor de bescherming of voor de bevordering van de Europese manier van leven – 513 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, eerst mijn beste wensen aan u, het secretariaat en de minister-president.

Op 10 september 2019 publiceerde Ursula von der Leyen haar team van Europese Commissarissen met hun verschillende bevoegdheden. Er zijn enkele wijzigingen in de samenstelling van het team. Bepaalde commissarissen zijn weggestemd na de hoorzittingen in het Europees Parlement. Ik denk aan de commissarissen die aanvankelijk door Roemenië, Hongarije en Frankrijk werden voorgesteld.

Een ander discussiepunt was de titulatuur van een van de commissarissen, namelijk de Griekse Eurocommissaris Margaritis Schinas. De discussie ging niet zozeer over de persoon, zijn verleden of ervaring, maar wel over de titulatuur. Hij was vooral bekend als woordvoerder van de Europese Commissie en kreeg in zijn bevoegdhedenpakket onder andere migratie, integratie en veiligheid. Zijn portefeuille kreeg de overkoepelende titel 'De bescherming van onze Europese manier van leven'.

Op het eerste gezicht gaf de Commissie-von der Leyen hiermee aan dat ze de boodschap van de kiezer in vele landen begrepen had, namelijk dat migratie een belangrijke bekommernis is van heel wat burgers over heel Europa. Tegelijk zette deze titel echter kwaad bloed bij bepaalde Europese politici. Ik denk onder meer aan uittredend Commissievoorzitter Jean-Claude Juncker, die zich uitsprak uit tegen de beschrijving van de portefeuille. Maar ook voormalig Belgisch premier, fractievoorzitter en grote roerganger Guy Verhofstadt van Renew Europe, stelde dat hij geen goedkeuring zou geven aan de Europese Commissie als de titel van Schinas niet zou wijzigen.

Op 13 november 2019 was het dan zover. Commissievoorzitter von der Leyen besliste dat de Europese manier van leven niet beschermd moest worden maar wel gepromoot. U herinnert zich ongetwijfeld de hele discussie. Dus werd het 'Europees commissaris ter promotie van de Europese manier van leven'.

Minister-president, u zult ongetwijfeld op de hoogte zijn geweest van deze discussie, die breed is uitgesmeerd in de media. Wat is uw reactie op de naamswijziging? Wat is uw reactie op het aangekondigde beleid van commissaris Schinas zoals toegelicht tijdens zijn hoorzitting in het Europees Parlement op 3 oktober 2019 wat betreft de Vlaamse bevoegdheden, in het bijzonder integratie van nieuwkomers, waarover wij gelukkig bevoegd zijn? In hoeverre beschouwt u de naamswijziging als een voorafname op het beleid dat de commissaris zal voeren?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Vanlouwe, het etiket dat op de portefeuille van de Griekse commissaris en vicevoorzitter Schinas wordt gekleefd, laat me eerlijk gezegd koud. Ik vind dat een non-debat, een non-issue. Of het nu gaat om bescherming dan wel om promotie van onze Europese manier van leven, ik ben tevreden met de aandacht die de nieuwe Europese ploeg legt op dit aspect van onze Europese identiteit. Dat is een goede zaak.

Commissaris Schinas is inderdaad bevoegd voor de integratie. Hierbij moet het duidelijk zijn dat de Europese Unie slechts in tweede en ondergeschikte orde een rol kan spelen. Het vaststellen van de modaliteiten van een integratiebeleid voor nieuwkomers komt immers toe aan de lidstaten. Op basis van de eerste hoorzittingen van de commissaris in het Europees Parlement heb ik geen indicaties dat hij het principe van subsidiariteit in vraag zou willen stellen. Schinas kondigde aan dat hij het Europees actieplan voor de integratie van migranten en vluchtelingen uit 2010 wenst te herzien. Een inhoudelijke beoordeling door de Vlaamse Regering zal dan ook volgen zodra hij deze plannen effectief op tafel legt.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, dank u wel voor uw korte antwoord. Veelal geeft u een heel bondig antwoord. Ik begrijp dat u zegt dat het een interne en minder relevante zaak is. Er is natuurlijk een hele discussie gevoerd, ook in het Europees Parlement, waarbij men vanuit een bepaalde fractie moeilijkheden had met deze titulatuur. Ik denk dat het alleszins van belang is dat onze Europese manier van leven en het behoud van onze identiteit gepromoot maar uiteindelijk ook beschermd wordt en dat wij bepaalde zaken van ons cultureel leven en onze identiteit ook in de toekomst verder moeten kunnen beschermen, koesteren en uiteraard promoten.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): De verandering van de titulatuur naar 'bescherming van onze Europese manier van leven' vind ik een goede zaak. Het is een belangrijke bekommernis in Europa, zeker ook bij ons. De verkiezingsuitslagen hebben bewezen dat het leeft bij de mensen, niet alleen in Vlaanderen maar ook in de rest van Europa. Ik begrijp niet dat men daar problemen mee kan hebben. Dat de heer Verhofstadt daar problemen mee heeft, verbaast me niet. Het is niet de eerste keer dat hij van mening verandert. Ik vind alvast dat die bewuste naamswijziging wel belangrijk is. In tegenstelling tot de minister-president vind ik dat geen non-issue, maar vind ik dat een belangrijk statement dat wordt gemaakt. Ik wil hier beklemtonen dat dit voor ons belangrijk is en dat we daar ook in de toekomst de nodige aandacht voor moeten hebben.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Wij zijn ook tevreden met de verandering van de titel van de Europese Commissaris want de 'promotie van de manier van leven' past volgens ons beter binnen het Europese en het liberale waarde kader.

Ik ben ook benieuwd hoe wij als Vlaamse overheid en u als Vlaams minister-president de bevoegdheden en het daaromtrent uitgestippelde Vlaamse regeerakkoord op Europees niveau kunt laten gelden. Dat is mijn bijkomende vraag.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Tommelein, u weet dat we daar niet rechtstreeks toegang toe hebben. Wij zijn mee partij in het helpen tot stand komen van de Belgische standpunten om op Europees niveau te verdedigen. We zullen daarin onze positie opnemen.

Nog fundamenteeler is de intentie van deze Vlaamse Regering, ook afgetoetst met bijna alle andere deelstaten, die het ermee eens zijn, dat we de samenwerkingsakkoorden die bestaan tussen de gewesten, de gemeenschappen en de federale overheid moeten herzien om te kijken hoe er tot een Europese standpuntbepaling kan worden gekomen. Rekening houdend met de constitutionele evolutie van dit land is er een herijking nodig. Om die herijking te maken, moeten we een federale

gesprekspartner hebben. Die is er vooralsnog niet. Nu zijn we bezig om tussen de gewesten en de gemeenschappen tenminste al een gemeenschappelijk standpunt te kunnen neerzetten. Ik maak me sterk dat als er een consensus is onder de gewesten, die gemakkelijk zal worden overgenomen door de federale overheid, welke partijen daar ook deel van zullen uitmaken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de bilaterale samenwerking met Nederland – 570 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Johan Deckmyn

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister-president, uw eerste missie naar het buitenland als minister-president was wellicht niet toevallig naar Den Haag, voor een ontmoeting met uw Nederlandse collega, premier Mark Rutte. In uw beleidsnota Buitenlands Beleid haalt u ook aan dat Nederland de belangrijkste partner is van Vlaanderen en dat u in deze regeerperiode specifiek wenst in te zetten op het verder versterken van de culturele en taalkundige band tussen Vlaanderen en Nederland. U verwijst daarbij ook naar de rol van de Nederlandse Taalunie.

Volgens het verslag dat over die ontmoeting geagendeerd werd op de ministerraad van 25 oktober, werden naast die culturele en taalkundige onderwerpen ook nog een aantal andere onderwerpen aangesneden. Ik lees in het verslag dat u over zeer diverse topics gesproken hebt, waaronder de grensoverschrijdende samenwerking, de brexit, integratie, het Europees meerjarig financieel kader, het klimaatbeleid en uiteraard ook de Nederlandse Taalunie. Op de culturele samenwerking met Nederland komen we zeker nog terug in de commissie Cultuur.

U drukte ook de wens uit om de Vlaams-Nederlandse handelsmissies verder te zetten, wat door uw collega uit Nederland positief werd beantwoord. Ook economische samenwerking met Nederland is voor u prioritair, en dat is heel terecht. Premier Rutte gaf mee dat hij “wil kijken naar oplossingen voor alle vraagstukken die Vlaanderen en Nederland nog beter kunnen laten samenwerken”.

Ik heb voor u de volgende vragen, minister-president. Kunt u nadere toelichting geven bij de diverse thema's die aan bod zijn gekomen tijdens uw ontmoeting met premier Rutte? Welke andere prioritaire domeinen ziet u nog voor een verdere samenwerking met Nederland? Kunt u verduidelijken wat minister Rutte specifiek bedoelde met die concrete vraagstukken? Zijn er ook al concrete oplossingen in het vooruitzicht?

Verder werd ook nog overeengekomen om in 2020 een nieuwe Vlaams-Nederlandse top te organiseren. Die top zou in Vlaanderen plaatsvinden. Kunt u daarover al een kleine tip van de sluier lichten? Hebt u daarvoor al een concrete datum en eventueel locatie voor ogen? Welke onderwerpen zullen op die top aan bod moeten komen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Coudyser, ik heb al een schriftelijk antwoord gegeven op een soortgelijke schriftelijke vraag, namelijk vraag 8 van 18 oktober 2019. Mijn bezoek bij de heer Rutte dateert namelijk al van enkele maanden geleden. Het betrof een kennismakingsbezoek, ter bevestiging van de uitstekende

relaties die er bestaan tussen Vlaanderen en Nederland. Het was ook mijn eerste buitenlandse bezoek als minister-president van de Vlaamse Regering.

De ontmoeting met de Nederlandse minister-president bestond enerzijds uit een bilateraal gesprek en anderzijds uit een werkdiner. Tijdens dat bilaterale gesprek hebben we gesproken over de recente regeringsvorming aan Vlaamse zijde en ook over het nieuwe Vlaamse regeerakkoord, en over zaken van de internationale actualiteit.

Tijdens het werkdiner, met uitgebreidere Vlaamse en Nederlandse delegaties, werd van gedachten gewisseld over de grote infrastructuur- en mobiliteitswerken in en rond Antwerpen – ik zal niet zeggen dat dat is om de Nederlanders naar de Vogeltjesmarkt te laten komen, maar dat is een belangrijke doelgroep –, met onder andere de Oosterweelverbinding, waarbij onder meer gewezen werd op de moeilijkheid om dergelijke grote investeringen te verzoenen met de strakke Europese begrotingsregels. Nederland werkt daarvoor met een infrastructuurfonds, dat toelaat om investeringen te spreiden en middelen te reserveren voor grote infrastructuurwerken. Ik heb aangegeven dat het realiseren van een dergelijk fonds voor Vlaanderen geen evidentie is, gelet op de hoge Belgische schuldgraad. Vlaanderen wordt door de EU niet beoordeeld als een aparte entiteit, maar in het geheel van een Belgische context, wat begrotings- en schuldgraad betreft. Met een lagere schuldgraad zouden we ook zoiets kunnen doen, maar nu is dat moeilijker.

Daarnaast werd ook van gedachten gewisseld over de Vlaamse intentie om de Nederlandse Taalunie te reactiveren. Een goed startpunt daarbij is de aanstelling van een nieuwe algemeen secretaris voor de Taalunie. Die vindt begin februari 2020 plaats. Ik heb tegenover de Nederlandse collega de ambitie uitgesproken om sterker in te zetten op de internationalisering van het Nederlands.

Op mijn vraag over de totstandkoming van de Nederlandse canon antwoordde minister-president Rutte mij dat de canon voor hem een nuttig en relevant instrument is, met name voor het onderwijs. Hij zei er wel eerlijkheidshalve bij dat hij er in het begin, toen Nederland de werkzaamheden rond de canon opstartte, veeleer sceptisch over was, maar dat hij vandaag een grote voorstander is. De Nederlandse canon werd samengesteld door een commissie van hoogleraren, zonder politieke betrokkenheid.

Ook wisselden we standpunten uit over de noodzaak van een rechten-en-plichten-verhaal voor nieuwkomers. Minister-president Rutte onderstreepte het enorme belang van het leren van de taal en het hebben van een job in het land van aankomst, dus 'taal en baan', om snel te integreren. Minister-president Rutte bevestigde ook de idee dat asielzoekers die in Nederland aankomen, moeten beseffen dat ze, en ik citeer, "gedurende een aantal maanden een douche zullen moeten delen".

Uiteraard hebben we ook gesproken over de gevolgen van de brexit voor de Vlaamse en de Nederlandse economie. Ik heb het parlement daarover al uitgebreid geïnformeerd in het kader van eerdere mondelinge vragen over dit thema. We hebben ook uitgebreid gepraat over het klimaatbeleid, waarbij de Nederlandse minister-president aangaf dat de sleutel tot het krijgen van draagvlak bij de Nederlandse bevolking in het formuleren van haalbaar en betaalbaar beleid lag. Tot slot hebben we ook stilgestaan bij de opkomst van de internetbedrijven en de implicaties daarvan voor de winkels en de verworvenheden van het Vlaams-Nederlandse medialandschap.

Voor de vraag welke andere prioriteiten we zien voor de verdere samenwerking met Nederland, verwijs ik naar het Vlaamse regeerakkoord. Daarin is een uitgebreide paragraaf gewijd aan de samenwerking met Nederland, die in verschillende beleidsdomeinen wordt geëxpliciteerd. Zo zullen we bijvoorbeeld onze blik op

Nederland richten wat betreft de integrale jeugdhulp, versterken we onze bilaterale samenwerking met Nederland ter versterking van het Vlaamse en Nederlandse imago, zullen we een Vlaamse strategie uitwerken om de banden met de Noordzee- en de Hanzelanden te versterken, willen we naar analogie met de bestaande praktijk in Nederland de mogelijkheid onderzoeken om te werken met sectorconvenanten op het vlak van een internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen-beleid, gaan we inzetten op de versterking van de samenwerking met Nederland op het vlak van audiovisuele creaties, proberen we naar Nederlands voorbeeld het landschap van de onbevaarbare waterlopen te rationaliseren, zullen we de wetgevende belemmeringen in de grensoverschrijdende samenwerking wegwerken – dat is een masterproject dat momenteel loopt als een rechtstreeks uitvloeisel van de top in Middelburg – en zullen we samenwerken op het vlak van watermanagement en buisleidinginfrastructuur voor het vervoer van CO₂.

De concrete timing voor de volgende Vlaams-Nederlandse top werd nog niet vastgelegd. Momenteel wordt er overleg gepleegd tussen mijn kabinet en het secretariaat van minister-president Rutte om een geschikte datum te prikken. De onderwerpen zullen de komende maanden zorgvuldig worden bepaald en voorbereid op ambtelijk niveau, onder meer op 18 maart, tijdens het bilaterale overleg van de Nederlandse en Vlaamse secretarissen-generaal. Daaruit kunt u afleiden dat de Vlaams-Nederlandse top zeker na 18 maart zal plaatsvinden. De datum zal in de volgende weken vastgelegd worden.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister-president, ik begrijp hieruit dat we heel wat delen met Nederland en dat we van elkaar kunnen leren. We hebben dezelfde doelstellingen. Met betrekking tot sommige onderwerpen doen ze in Nederland een aantal zaken die wij hier niet doen. We kunnen daar misschien uit putten.

De verschillende thema's die werden aangehaald tijdens het kennismakingsgesprek, zijn inderdaad de onderwerpen die internationaal belangrijk zijn, zeker voor Vlaanderen. Ik kijk uit naar de verdere concretisering van de samenwerking rond de Noordzee en de Hanzelanden, en hoe wij samen dat Vlaams-Nederlands imago concreet kunnen versterken.

Wat de Vlaams-Nederlandse top in 2020 betreft, zullen we na 18 maart eens bekijken welke onderwerpen er op het ambtelijke niveau al werden voorbereid. Dan zullen we de datum kennen van die top, die ons zeker nog dichterbij elkaar zal brengen.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister-president, u weet dat de samenwerking met Nederland mij bovenmatig interesseert omdat ik lang actief ben geweest en nog ben in het Beneluxparlement. Een van de zaken die in Nederland bovenaan op de agenda staat, is de ontwikkeling van zaken rond waterstof. Nederland werd geconfronteerd met de stopzetting van de gasontginning. Zijn er plannen om met Nederland rond innovatie en heel specifiek rond de ontwikkeling van waterstof samen te werken? Wij hebben toch een aantal Vlaamse bedrijven die daar mee aan de top staan.

Dan is er de situatie rond de estuaire vaart. Volgens het regeerakkoord ijvert de Vlaamse Regering samen met Nederland voor het versoepelen van de voorwaarden voor het varen met binnenschepen voor de kust. Dat zou de ontsluiting van de haven van Zeebrugge sterk stimuleren. Niet dat ik met andere havens van dit land niet wil samenwerken, maar is het de bedoeling om dit bij een volgend bezoek nog eens ter sprake te brengen?

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Tommelein, op uw eerste vraag heb ik al geantwoord in mijn antwoord op de vraag van mevrouw Coudyser. Het is

inderdaad de intentie om samen te werken op het vlak van watermanagement en buisleidinginfrastructuur voor het vervoer van CO₂ en waterstof. 'Repetitio est mater studiorum.'

De estuaire vaart en dergelijke toestanden vormen inderdaad een interessant agendapunt voor een nieuwe Vlaams-Nederlandse top. Dat is tijdens de eerste ontmoeting niet ter sprake gekomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de studie van Clingendael over de Europese Commissie – 601 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, u zult ongetwijfeld weten dat de Nederlandse Tweede Kamer, waar toch ook een bepaald gevoel van eurorealisme en euroscepticisme heerst en waar vragen worden gesteld over de bevoegdheden van de Europese Commissie, een studie heeft besteld over de ontwikkeling, de werking en het takenpakket van de Europese Commissie. Die studie werd toegevoegd aan het internationaal bekende en gereputeerde Instituut voor Internationale Betrekkingen Clingendael. Dat was ook naar aanleiding van de vernieuwde Europese Commissie.

Ondertussen is die al enige tijd, een maand of twee, in werking, maar er waren al politieke manoeuvres bezig gedurende meerdere maanden. Deze opdracht werd begin oktober opgeleverd. Naast beschouwingen over hoe de Europese Commissie historisch is geëvolueerd, met een kleinere Commissie die telkens werd uitgebreid en meerdere bevoegdheden heeft gekregen, wees men ook op knelpunten en problemen. Het rapport, getiteld 'De Europese Commissie in balans?' kijkt toch wel kritisch naar de institutionele balans. Het toch wel speciale, sui-generiskarakter van de Europese Unie lijkt toch meer te verschuiven, te evolueren van wat het volgens de verdragen is, een intergouvernementeel systeem, naar een supranationaal systeem, van een systeem van samenwerking naar een systeem waarbij er eigenlijk een hogere instelling wordt opgericht, die boven de diverse lidstaten staat.

Daarnaast stelt het rapport ook vragen bij andere ontwikkelingen. Zo wordt de vraag gesteld tot waar de beleidsharmonisatie die de Europese Commissie nastreeft, nuttig is, en of daarin niet te ver wordt gegaan. De balans tussen het ambitieniveau van de Europese Commissie en het draagvlak van de lidstaten wordt ook kritisch tegen het licht gehouden in dit rapport.

Daarnaast stelt men de vraag of de Commissie veeleer technocratische beleidstaken op zich moet nemen dan wel de politieke lijnen zou moeten uitzetten. Ook de interne machtsverhoudingen binnen de Europese Commissie, waar steeds meer een hiërarchie wordt ingevoerd tussen de diverse Eurocommissarissen, worden in vraag gesteld, met inderdaad een voorzitter van de Europese Commissie en meerdere vicevoorzitters en andere commissarissen die zijn toegevoegd. Om het in Belgische federale termen te zeggen: het lijkt een beetje op een eerste minister en vicepremiers enerzijds en anderzijds ministers en staatssecretarissen die daaraan zijn toegevoegd. Men ziet een hiërarchie, wat men in het verleden eigenlijk nooit heeft gekend.

Minister-president, over dit rapport heb ik voor u dan ook een aantal vragen. Ik neem aan dat het rapport u ook bekend is. Hebt u een reactie op dat rapport van

Clingendael? In hoeverre komen de kritieken die we daarin kunnen lezen en die eigenlijk geen politieke kritieken zijn, maar wel academische kritieken op de Europese instellingen, en vooral op de Europese Commissie, overeen met de visie die u hebt op de Europese besluitvorming? We horen altijd dat het Europa is dat bepaalt, en dan zijn er de lidstaten, en onze deelstaat is een deelstaat die toch wordt gelijkgesteld met de lidstaat. Komt dat overeen met uw visie op wat er Europees gebeurt, op wat de Europese besluitvorming is of zou moeten zijn? Kunnen de bevindingen van het rapport ook worden meegenomen in uw visienota 'Vlaanderen en de Europese Unie 2024', of plant u daar puur inhoudelijk mee te werken, en niet zozeer institutioneel?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Vanlouwe, in algemene termen is die studie zeker interessante lectuur. Aan de ene kant kijkt die studie immers met een kritische blik naar de institutionele context van de Europese Commissie en de Europese Unie in haar geheel, maar aan de andere kant schuift ze mogelijke pistes voor verbetering naar voren. Dat is dus zeker te appreciëren. De Europese Commissie is, zoals de studie terecht opmerkt, een spil in de Europese beleidsprocessen, van beleidsinitiatie tot handhaving en ex-postevaluaties van het beleid. In die zin vormen studies zoals deze interessant gedachtevoedsel.

In hoeverre lopen de Nederlandse kritieken gelijk met mijn visie? Allereerst wil ik opmerken dat het rapport een wetenschappelijke studie is van het Clingendael-instituut, en dat het noch de Nederlandse Tweede Kamer, noch de Nederlandse regering bindt. Dus, Nederlandse kritieken? Het is een academisch werk. De bevindingen in het rapport worden niet noodzakelijk gedeeld door de Nederlandse regering en/of parlement. Op dit moment is er ook nog geen reactie van de officiële instanties in Nederland op dat rapport.

U lokt dus een reactie bij mij uit, waardoor de Vlaamse Regering sneller zou reageren op het rapport dan de Nederlandse regering. Ik wil wel opmerken dat veel bevindingen uit het rapport raken aan fundamentele vraagstukken in de institutionele structuur van de Europese Unie in het algemeen en de Europese Commissie in het bijzonder. Die bevindingen vragen om een grondige reflectie. Ik zal vandaag zeker en vast niet ingaan op alle bevindingen uit de studie, enerzijds omdat een aantal elementen nog meer studietijd vragen en anderzijds omdat het rapport naar mijn aanvoelen te uitgebreid is om het exhaustief te bespreken hier in de commissie.

Dat gezegd zijnde ga ik graag in op een aantal aspecten die mij essentieel lijken. Ten eerste stelt het rapport dat de Commissie ambitieus is, terwijl de lidstaten de ambities van de Commissie neigen te blokkeren, als het op concrete voorstellen aankomt. Al zestig jaar lang lopen grote Europese ambities vast op de collectieve wens van lidstaten om zuinig om te springen met solidariteit, financiële verplichtingen en overdracht van soevereiniteit. De Vlaamse Regering ziet de Europese Commissie heel graag ambitieus als het op domeinen aankomt waar de Europese Unie een meerwaarde kan betekenen, maar die ambities hoeven wat ons betreft niet even groot te zijn op alle beleidsdomeinen. Het mantra dat de EU groots moet zijn in het grote en bescheiden in het kleine, vat de positie van de Vlaamse Regering goed samen. De nadruk moet komen te liggen op focus, meerwaarde, impact en efficiëntie.

Daarmee samenhangend steunt de Vlaamse Regering de inspanningen van de Europese Commissie om overbodige regeldruk tegen te gaan. Het betere regelgevingspakket van de huidige Commissie is een stap vooruit, want het maakt het vaak complexe Europese regelgevingsproces transparanter en het noopt tot grotere participatie van anderen. Het REFIT-programma (regulatory fitness and

performance) en degelijke impactanalyses zijn hiervan belangrijke componenten. De vorige Europese Commissie boekte hierop vooruitgang en de Vlaamse Regering roept de huidige Commissie op om op het ingeslagen pad verder te gaan.

Ten tweede waarschuwen de auteurs voor het sluipend proces om het College van Commissarissen kleiner te maken, iets wat niet gebeurt door het aantal commissarissen te verminderen, maar door een hiërarchie aan te brengen. Volgens de Vlaamse Regering is een college van 28 commissarissen – binnenkort misschien 27 – niet werkbaar. Het aantal leden binnen het college moet aanzienlijk vermindert worden. De Benelux moet steeds een commissaris kunnen aanduiden met een rotatiesysteem dat onderling wordt bepaald.

Ten derde waarschuwt het rapport ervoor dat de positie van de lidstaten minder sterk zou kunnen worden. Volgens de auteurs zou de kennisvoorsprong van de Commissie en het Europees Parlement kunnen groeien. Als lidstaten onvoldoende investeren in een Europese beleidscontrole, groeit het belang van Brussel als vanzelf. In dit licht moet ook de groeiende band tussen het Europees Parlement en de Europese Commissie worden meegenomen. Dat is wat de studie stelt.

De Vlaamse Regering wil haar rol binnen de Raad en het Europese besluitvormingsproces ten volle blijven spelen en zal daar ook in blijven investeren. Daarbij speelt voor Vlaanderen natuurlijk het voordeel van de nabijheid van de Europese instellingen in Brussel. We blijven er dus voor zorgen dat elk beleidsdomein minstens één ambtenaar detacheert naar de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de Europese Unie (AAVREU). Zoals ik al in mijn beleidsnota aankondigde, zal ik inzetten op een verdere versterking van het profiel en het personeel van de AAVREU. Overigens wordt met het oog op het Belgische EU-voorzitterschap in 2024 in een tijdelijke personeelsversterking van die afvaardiging voorzien.

Tot slot wil ik graag nog een aantal algemene opmerkingen plaatsen bij de institutionele structuur van de Europese Commissie en de interinstitutionele balansen binnen de EU. Het wetgevende initiatiefrecht ligt momenteel volledig bij de Europese Commissie. De Vlaamse Regering wil dat ook zowel het Europees Parlement als de Raad wetgevend initiatiefrecht krijgen inzake gedeelde bevoegdheden. De Eurogroep dient naar het voorbeeld van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid een permanente voorzitter te hebben die tegelijkertijd vicevoorzitter is van de Europese Commissie. Die permanente voorzitter dient dan verantwoording af te leggen aan de nieuwe Eurozonecommissie van het Europees Parlement en in dialoog te treden met de nationale en deelstaatarlamenten van de Eurozone. Ook de Raad van Ministers van Binnenlandse Zaken in de Schengenzoneformatie kan voorgezeten worden door een voorzitter die tegelijkertijd vicevoorzitter is van de Europese Commissie, bevoegd voor de veiligheid.

Sta me toe nog even te verwijzen naar de aangekondigde conferentie over de toekomst van de Europese Unie, waar volgens ons in eerste instantie moet worden gefocust op inhoudelijke beleidsvraagstukken. Voor zover institutionele wijzigingen absoluut noodzakelijk zijn, kunnen wat ons betreft op het einde van het proces ook institutionele vraagstukken aan bod komen.

Ook wil ik nog even onder de aandacht brengen dat de Vlaamse Regering niet aanstuurt op een grote institutionele hervorming of wijziging van de verdragen. Ze vraagt dat nu prioritair werk wordt gemaakt van een Unie die het vertrouwen van de burgers herstelt, grotere legitimiteit nastreeft door de dialoog aan te gaan met de parlementen van de lid- en deelstaten en burgers, ondernemingen en kennisinstellingen vertrouwen geeft.

Ik kom tot uw derde vraag. In het visiedocument zal Vlaanderen de Europese dossiers bepalen waarop we tijdens dit voorzitterschap willen inzetten en worden

er afspraken gemaakt tussen de Vlaamse beleidsdomeinen onder mijn coördinatie. De precieze inhoud van de visienota Vlaanderen en de Europese Unie 2024 zal nog verder worden besproken binnen de schoot van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Dank u wel, minister-president. Ik sluit me bij u aan. Het is inderdaad geen politiek document, het is een academisch document, maar dat zeker ook nuttig is, niet alleen voor Nederland maar ook voor Vlaanderen en andere lidstaten. Het is goed dat u dit document ter kennis hebt genomen, bestudeerd hebt en er bepaalde elementen uithaalt. Ik sluit me er volledig bij aan dat het vertrouwen binnen de Europese Unie moet worden hersteld en dat we inderdaad moeten gaan naar een grotere legitimiteit door meer dialoog. We proberen vanuit het Vlaams Parlement die dialoog aan te gaan. Ik verwijs naar de resolutie die we drie weken geleden goedgekeurd hebben en waarin we op bepaalde domeinen met betrekking tot de brexit vanuit dit Vlaams Parlement een duidelijk signaal willen geven aan de Europese Commissie en waarbij we uitkijken naar een verdere dialoog over onze concrete voorstellen, die volledig in de lijn liggen van uw voorstel omtrent de aanpak van de brexit en die we rechtstreeks hebben overgemaakt aan de Europese Commissie.

U sluit zich aan bij verschillende voorstellen die zijn geformuleerd in dat rapport-Clingendael. U zegt dat er niet zozeer verdragswijziging nodig zijn maar dat bepaalde zaken misschien op termijn nodig zullen zijn. Ik dacht in het rapport toch ook gelezen te hebben dat er niet op korte termijn maar op lange termijn zal moeten worden gekeken naar bepaalde wijzigingen in het Europees verdrag, het Verdrag van Lissabon, dat eigenlijk een coördinatie is geweest en waar er fundamentele wijzigingen zijn geweest. Het komt niet zozeer ter sprake in het rapport, maar ik denk onder meer aan het hele subsidiariteitsverhaal. Wanneer er voorstellen van de Europese Commissie komen, worden die overgemaakt aan de verschillende lidstaten, ook de deelstaten, die de mogelijkheid hebben om een rode of groene kaart te trekken, met de bedoeling om dat te blokkeren of bij te sturen. Dan heeft de Europese Commissie de mogelijkheid om dat in te trekken of uiteindelijk een ander voorstel te doen. Ik heb het lange tijd bestudeerd en heb zelfs pogingen gedaan om zo een subsidiariteitsadvies te geven, maar dat mislukt gewoon omdat de termijnen te kort zijn. Het is nagenoeg onmogelijk om een zaak te bestuderen en een advies te formuleren binnen een relatief korte termijn. Dat is maar een klein voorbeeld waarvan ik denk, naast het herstellen van het vertrouwen in de Europese instellingen, dat we uiteindelijk nog zullen moeten gaan naar een herziening van het Verdrag van Lissabon.

Voor de rest sluit ik me aan bij uw standpunt dat het een interessant rapport is waaruit we bepaalde lessen kunnen trekken, onder andere de hiërarchie binnen de Europese Commissie die reeds werd aangehaald. Er zijn nog andere voorbeelden van hoe de Europese instellingen beter kunnen functioneren.

Wij zijn een volwaardig parlement, dat op hetzelfde niveau staat als het federale parlement. Wij hopen dat wij hier in de toekomst rond bepaalde thema's, zoals de begroting, het meerjarig financieel kader, de Green Deal, Europese commissarissen in onze commissie kunnen hebben en dat er een rechtstreekse dialoog mogelijk is tussen ons en die commissarissen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, het is goed dat u verduidelijkt dat het een onafhankelijke studie is, en niet een reactie van het Nederlandse beleid. De tweede vraag leek inderdaad wat anders te suggereren. Ik denk dat een opmerkelijk Kamerlid in Nederland die vraag ook zal richten tot de Nederlandse regering, en terecht.

De passage rond de vaststelling van de verschuiving van intergouvernementeel systeem naar supranationaal systeem was wel opmerkelijk. In uw beleidsnota stelt u dat we de rol van Vlaanderen in de Europese Unie net willen versterken. Dat leek op het eerste gezicht dus niet zo goed met elkaar te rijmen. In ieder geval denk ik dat we dergelijke studies ook moeten omarmen, maar ze met onze eigen blik en op maat van Vlaanderen moeten analyseren.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): U hebt inderdaad gezegd dat er misschien moet worden samengewerkt met de Benelux-landen, wat ik trouwens een bijzonder goede suggestie vind. We zien bijvoorbeeld in Oost-Europa de Visegradlanden, Hongarije, Polen, Slowakije en Tsjechië, die soms onderling standpunten innemen. Ik denk dat het inderdaad goed is dat wij ook met de Benelux-landen gelijkaardige standpunten innemen. Uw voorstel dat er dan misschien een soort Eurocommissaris wordt aangesteld door de Benelux, met een soort roterend systeem voor de verschillende landen of misschien zelfs deelstaten, zou dan ook een bijzonder goede suggestie zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de resultaten van de Eurobarometer, en het vertrouwen in en de steun voor de Europese Unie – 683 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, in de Eurobarometer publiceert de Europese Commissie de resultaten van haar periodieke opiniepeilingen. Begin december vorig jaar werden de resultaten van een onderzoek in oktober 2019 bekend gemaakt. Daarin werd aan de Europeanen onder meer gevraagd welke politieke kwesties het Europees Parlement volgens hen prioritair zou moeten aanpakken. De strijd tegen klimaatverandering en de strijd tegen armoede bleken bovenaan in de prioriteitenlijst te staan. Wat betreft de Europese waarden, vond de helft van de bevroagde Europese inwoners dat de mensenrechten, vrijheid van meningsuiting en gendergelijkheid beschermd moeten worden.

Interessant was ook de vraag naar de steun voor het EU-lidmaatschap van hun land. Bijna zes op de tien Europeanen gaven aan het lidmaatschap te steunen. België scoort op dat vlak zelfs hoger, met 67 procent. 62 procent van de Belgen gaf ook aan tevreden te zijn met het functioneren van de democratie in de Europese Unie.

Tot slot concludeert het onderzoek ook dat Europese burgers willen dat het Europees Parlement een belangrijkere rol krijgt in de toekomst. 58 procent van de Europeanen antwoordde positief op die vraag, wat een stijging met 7 procent is ten opzichte van begin vorig jaar. Opvallend is ook dat het percentage in ons land nog een stuk hoger lag: 73 procent van de bevroagde landgenoten gaf aan een grotere invloed van het Europees Parlement te willen zien.

In uw beleidsnota benadrukt u al in uw eerste doelstelling te willen bijdragen aan een slagkrachtige Europese Unie, gedragen door haar burgers. Uit het onderzoek van de Europese Commissie blijkt nu alvast dat de meerderheid van de Belgen tevreden is over de EU, al is er uiteraard zeker nog ruimte voor verbetering.

Hoe beoordeelt u de resultaten uit de Eurobarometer? Hebt u ook zicht op de specifieke resultaten voor Vlaanderen? Hoe groot is het vertrouwen en de steun

van de Vlamingen voor de Europese Unie? Welke initiatieven wilt u nemen om het vertrouwen en de steun van de Vlamingen te verbeteren en tevens de betrokkenheid te verhogen?

Ik verwijs nog even naar de gedachtewisseling met het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VLEVA), dat als doelstelling heeft om de kloof tussen Europa en Vlaanderen te verkleinen. VLEVA kijkt daarbij ook naar de lokale besturen en het maatschappelijke middenveld. Wat zijn uw inzichten op dat vlak?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Talpe, het is nuttig om de bevraging waar u naar verwijst, eerst even te situeren en enkele algemene bedenkingen te formuleren.

De Eurobarometer is een bevraging die enkele maanden na de Europese verkiezingen werd georganiseerd door het Europees Parlement. Deze bevraging vond plaats in oktober 2019 in alle EU-lidstaten, en werd er voorgelegd aan de inwoners van 15 jaar of ouder. In België werden 1086 enquêtes afgenomen, waarvan 630 in Vlaanderen, 345 in Wallonië en 111 in Brussel. Belangrijke methodologische noot is dat de resultaten op grond van een enquête telkens betrekking hebben op een schatting. Daardoor moet rekening worden gehouden met onzekerheidsmarges. Inhoudelijk gaat het onder meer over de rol die men toedicht aan het Europees Parlement, de steun voor het EU-lidmaatschap, politieke prioriteiten voor het Europees Parlement, en de waarde waaraan men het meeste belang hecht.

Statistiek Vlaanderen maakte een analyse van de Vlaamse resultaten en vergeleek ze met de resultaten van de andere gewesten, België en de EU in haar geheel. Ook hier geldt dat de resultaten met voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd en dat de statistische significantie niet kan worden beoordeeld op basis van de beschikbare informatie. Niettemin kan ik u allen ten zeerste aanbevelen de analyse van Statistiek Vlaanderen te bekijken. Ze is integraal op hun website beschikbaar. Ik zal de opmerkelijkste resultaten toelichten, met enkele bevindingen.

Ten eerste werd gepeild naar de politieke kwesties die het Europees Parlement prioritair zou moeten aanpakken. Armoede eindigde bovenaan in de prioriteitenlijst, zowel op Europees als op Belgisch en Vlaams niveau. Het zijn thema's die zowel in Vlaanderen als in België nog frequenter werden genoemd dan globaal genomen in de EU-28. Binnen België zien we evenwel dat de respondenten uit het Waalse Gewest sociale uitsluiting, armoede en het bestrijden van de klimaatverandering frequenter als prioriteit aanduiden dan in Vlaanderen. Binnen het Vlaamse Gewest gaat er verhoudingsgewijs meer prioriteit uit naar het bestrijden van terrorisme en georganiseerde misdaad, het ontwikkelen van een gemeenschappelijk immigratie- en integratiebeleid, het beschermen van de buitengrenzen van de EU, alsook het investeren in onderzoek, wetenschap en innovatie. Wat de strijd tegen de klimaatverandering betreft, verbaast het me geenszins dat dat als een topprioriteit wordt gezien door zowel de Europese als de Vlaamse burgers. De Vlaamse Regering deelt de mening dat de EU een voortrekkersrol moet spelen in de mondiale strijd tegen klimaatverandering, weliswaar op een realistische manier.

Wat de sociale uitsluiting en de strijd tegen armoede betreft, hecht de Vlaamse Regering bijzonder veel belang aan een opwaartse sociale convergentie, wat neerkomt op het nastreven van een socialer en eerlijker Europa, dat een gelijk speelveld op het vlak van sociale zaken en werkgelegenheid kan verzekeren, alsook een faire arbeidsmobiliteit.

De thema's die verhoudingsgewijs meer prioritair zijn voor de Vlaamse burgers in vergelijking met de rest van de EU, zijn overigens stuk voor stuk prioriteiten voor de Vlaamse Regering.

Ten tweede, wat betreft de prioritaire waarden voor het Europees Parlement, vindt bijna de helft van de bevraagde Vlamingen de gelijkheid tussen mannen en vrouwen, alsook de vrijheid van meningsuiting prioritair. Deze waarden leven meer in Vlaanderen dan globaal genomen in Europa. De inwoners van het Waalse Gewest hechten hier nog meer belang aan dan de inwoners van het Vlaamse of Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Uiteraard zijn gelijkheid tussen mannen en vrouwen en de vrijheid van meningsuiting voor de Vlaamse Regering essentiële waarden.

Ten derde, bijna zes op de tien Europeanen geven aan dat ze het EU-lidmaatschap van hun land steunen. België scoort op dat vlak met 67 procent hoger dan het Europese gemiddelde. Het Vlaamse Gewest scoort zelfs nog iets hoger: 73 procent van de Vlamingen geeft aan dat het EU-lidmaatschap een goede zaak is. Uiteraard kan ik als minister-president van de Vlaamse Regering enkel maar tevreden zijn met het feit dat bijna driekwart van de Vlamingen vindt dat het EU-lidmaatschap een goede zaak is. Niettemin mag het globale cijfer van 59 procent steun voor EU-lidmaatschap wat mij betreft gerust wat stijgen. De EU moet verbinding zoeken met haar burgers en inspanningen leveren om de kloof met de burger te dichten. Ik pleit voor een levendig debat over de EU, ook in de Vlaamse samenleving. De burgers moeten meer betrokken worden en er moet worden geluisterd naar hun verwachtingen, kritiek, angsten en hoop.

Tot slot werd er gevraagd of men van oordeel is dat het Europees Parlement een belangrijkere rol moet krijgen in de toekomst. 58 procent van de Europeanen antwoordde positief op die vraag. Opvallend is dat het percentage van ons land met 73 procent nog een stuk hoger ligt. De verschillen tussen de regio's zijn eerder klein, hoewel we zien dat men hieraan in het Waalse en Brusselse Hoofdstedelijke Gewest iets meer maar niet significant veel meer belang hecht.

wat betreft de initiatieven waarnaar u vraagt: de Vlaamse Regering is het engagement aangegaan om meer in te zetten op open consultaties van burgers bij de ontwikkeling van zowel Vlaams als Europees beleid. In het witboek 'Open en wendbare overheid' wordt een consultatieportaal in het vooruitzicht gesteld waar alle inspraakinitiatieven van de Vlaamse overheid zullen worden ontsloten. Op dit consultatieportaal zullen ook Europese inspraakinitiatieven worden ontsloten die betrekking hebben op Vlaamse bevoegdheden. Op die manier zullen Vlaamse burgers ook worden gestimuleerd om aandacht te hebben voor de ontwikkeling van Europese beleidsinitiatieven, en op die manier zal ook het draagvlak voor de werking van de Europese Unie worden versterkt.

Tegelijk moet er ook worden gewerkt aan een EU-burgerschap gebaseerd op de gedeelde Europese waarden. Het Europese integratieproject mag niet louter het interesseveld zijn van een beperkt deel van de bevolking dat daar professioneel mee bezig is. Al op de schoolbanken moet de burger ermee in contact komen, zodat hij of zij zich de fundamenteën van de Europese Unie eigen kan maken. Het succesvolle Erasmusprogramma, dat ook met middelen uit de Vlaamse begroting wordt ondersteund, draagt bij tot het nader bij elkaar brengen van EU-burgers. Vlaamse studenten maken daar ten volle gebruik van.

Het promoten van het EU-burgerschap betekent echter niet dat de specificiteit van nationale culturen mag verdwijnen. De culturele diversiteit van de EU moet worden gekoesterd en ondersteund. Door het Europa van de volkeren en de culturen verder uit te bouwen wordt die diversiteit als een troef en een waarde uitgedragen. Europese kunst en kunstenaars moeten meer met elkaar en met de bevolking in contact worden gebracht. Vlaanderen voert in dit verband een prominent internationaal cultuurbeleid.

Het Vlaamse EU- en buitenlandbeleid moet in het algemeen ook voldoende aan bod komen in overheidscommunicatie. Versterkte inspanningen inzake de communicatie

over het Vlaamse buitenlandse en Europese beleid moeten ertoe bijdragen dat dit ook grotere weerklank vindt in de internationale media en bijdraagt aan een correcte beeldvorming over de rol van de EU.

Wat de gedachtewisseling met VLEVA betreft en hoe we dit willen versterken: de Vlaamse Regering sloot in mei 2017 een vijfjarige samenwerkingsovereenkomst af met VLEVA, waarin de Vlaamse Regering vroeg bijzondere aandacht te besteden aan onder meer een meer decentrale werking en een verruiming van het bereikte publiek. VLEVA ondernam daartoe de voorbije jaren al een aantal concrete initiatieven, zoals infosessies in samenwerking met leden over de EU-financiering, de co-organisatie van lokale EU-debatten en burgerdialogen met Vlaamse en Europese beleidsmakers en experts, in samenwerking met de Vlaamse overheid, Europe Direct en diverse partners, de cocreatie van relevante EU-content in communicatiedragers van onze leden, de co-organisatie van een jaarlijkse State of the EU door een bekende Vlaming met Europese ervaring buiten de EU-bubbel, en de jaarlijkse uitreiking van de Ster van Europa aan een persoon, organisatie of project die zich verdienstelijk heeft gemaakt voor het debat over de EU of de Europese samenwerking in Vlaanderen. Er was ook de lancering van het proefproject voor Limburg, gebaseerd op een lokaal partnerschap tussen de belangrijkste socio-economische actoren in steden en gemeenten in Limburg en gefocust op de uitbouw van een efficiënte en gerichte EU-informatievoorziening en een EU-netwerk op maat van Limburg. Ik stimuleer VLEVA om verder te gaan op deze ingeslagen weg.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, dank u wel voor de uitgebreide toelichting. Het klopt natuurlijk dat dergelijk onderzoek geen waterdichte resultaten levert. Het blijft een peiling, zoals we die ook op andere niveaus kennen, maar die peilingen zijn natuurlijk meestal wel een goede indicatie. Het verheugt me ook dat u stelt dat u de door de Vlamingen aangegeven prioriteiten, zoals klimaat en armoede, ook mee ondersteunt vanuit de Vlaamse Regering. Dat was echter eigenlijk een open deur intrappen. Ik denk dat iedereen ondertussen weet dat ook Vlaanderen wat dat betreft zijn beste beentje zal voorzetten.

U vindt in ons zeker een partner als het gaat over het dichten van de kloof met de burger. Ik vind ook dat we dat bottom-up moeten doen, met de lokale besturen. U haalde ter zake ook heel mooi het onderwijs aan. Ik denk dat het belangrijk is dat we daar van jongs af aan al op inwerken. Europeaan kun je worden door voortschrijdend inzicht, maar het is beter dat je je altijd al Europeaan hebt gevoeld, zoals we ons ook allemaal Vlaming voelen.

Het Europese verhaal is enorm belangrijk, want er zijn een aantal uitdagingen, zoals onder andere het klimaat, zoals migratie, die we echt samen zullen moeten aanpakken. Ik vind dus dat we dat ook zo moeten aanvoelen, allemaal als Europeanen samen, en een sterk en efficiënt Europa nastreven.

Misschien toch ook even terugkeren naar de brexit. Als het Verenigd Koninkrijk vertrekt uit de EU, dan zal dat misschien de indruk geven aan de Vlamingen dat de EU wat verzwakt achterblijft. Ik wil dus nog even meegeven dat men daar ook voldoende aandacht voor moet hebben: als die kogel eenmaal door de kerk is, dan moeten we ons heel sterk houden.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, bedankt voor uw toelichting. Ik vind de studie van deze Eurobarometer bijzonder interessant en ik vind het eveneens interessant dat Statistiek Vlaanderen de resultaten nog grondiger geanalyseerd heeft. We zien inderdaad dat er verschillen zijn tussen de lidstaten. Statistiek Vlaanderen benadrukt dat er ook binnen België belangrijke verschillen zijn, zoals

u ook aanhaalt. De klimaatverandering en de strijd tegen armoede zijn zeker prioriteiten in Vlaanderen en Wallonië, maar er zijn verschillen. In het Waalse Gewest worden de strijd tegen armoede, tegen sociale uitsluiting en zelfs die tegen de klimaatverandering frequenter als prioritair beschouwd, terwijl er in Vlaanderen verhoudingsgewijs meer aandacht gaat naar de strijd tegen terrorisme, criminaliteit, georganiseerde misdaad en het ontwikkelen van een sterk gemeenschappelijk immigratie- en integratiebeleid. Ook het beschermen van de buitengrens en onderzoek en ontwikkeling (O&O) staan bovenaan de lijst. Het is dus nuttig dat de Eurobarometer erop wijst dat er niet alleen verschillen zijn tussen de lidstaten, maar ook binnen de lidstaten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de protesten in Iran – 652 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Minister-president, de aanleiding van mijn vraag is natuurlijk een stuk achterhaald door de actualiteit, maar de vragen die ik voor u heb, zijn volgens mij zeker nog relevant.

Enkele weken geleden vonden er in Iran zware schendingen van de mensenrechten plaats tijdens de burgerprotesten. Hebt u zicht op de actuele situatie in Iran? Hoe schat u die in, zeker na de raketaanval op generaal Soleimani?

Wat is de impact op de werking van onze Vlaamse vertegenwoordiger ter plaatse? Ik heb het dan over de vertegenwoordiger van Flanders Investment & Trade (FIT) in Teheran. Wat zijn de gevolgen voor onze bedrijven en onze handelsactiviteiten?

Welke mogelijkheden ziet u om de bezorgdheden inzake het respecteren van mensenrechten aan te kaarten? Welke initiatieven ziet u in dezen op EU-niveau en sluit u zich daarbij aan?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Nachtergaele, uw vraag is ingediend naar aanleiding van de burgerprotesten. Daar ga ik eerst op in en dan bespreek ik de recente evoluties.

De gevolgen van de disproportionele reactie van het Iraanse regime op de burgerprotesten zijn nog steeds voelbaar. Er zijn steeds meer aanwijzingen dat er enorm veel doden en gewonden gevallen zijn en dat er op grote schaal arrestaties verricht zijn. Het gebruik van geweld tegen vreedzame betogers is onaanvaardbaar, maar het is belangrijk dat de Iraanse autoriteiten onderzoek voeren naar deze feiten en dat diegenen die zich schuldig hebben gemaakt aan disproportioneel geweld, daarvoor vervolgd worden. Bovendien moeten de betogers die gearresteerd werden enkel en alleen omdat ze vreedzaam op straat kwamen, onmiddellijk vrijgelaten worden.

Intussen is de situatie in Iran er niet beter op geworden; de Amerikaanse aanslag op de Iraanse topgeneraal heeft de verhoudingen weer op scherp gezet. Vlaanderen betreurt de situatie en de terugtrekking van Iran uit de nucleaire deal als gevolg van de aanslag, maar het is voorlopig afwachten hoe de situatie verder zal evolueren. Het spreekt voor zich dat mijn diensten de situatie op de voet zullen volgen.

Wat de situatie van de verschillende Vlaamse vertegenwoordigers ter plaatse betreft: het FIT-kantoor in Teheran was tijdens de burgerprotesten enkele dagen afgesloten van het internet en kon enkel telefonisch bereikt worden. Na enkele dagen was de situatie genormaliseerd en sindsdien verloopt de werking opnieuw als voorheen. De gebeurtenissen van vorige week hebben voorlopig geen impact op de werking van dat kantoor.

Wat de gevolgen voor de bedrijven betreft, is het zo dat bedrijven die zaken doen met of in Iran, al enige tijd werken in bijzonder moeilijke economische omstandigheden vanwege de sancties tegen Iran, die de Verenigde Staten opnieuw hebben ingevoerd. Net zoals de Iraanse bevolking ondervinden onze bedrijven nadelen van de slechte economische toestand in Iran. Wat zeker positief is, maar vooral van symbolisch belang, is de recente toetreding van België tot het Instrument in Support of Trade Exchanges (INSTEX), dat het betalingsverkeer met Iran moet vergemakkelijken. INSTEX moest in de eerste plaats gezien worden als een poging van de EU om Iran aan boord te houden van de nucleaire deal. Het is nu afwachten hoe de recente ontwikkelingen en de terugtrekking van Iran uit de nucleaire deal de werking van INSTEX en de reeds moeilijke omstandigheden voor bedrijven zullen impacteren. Ook dat blijven mijn diensten op de voet opvolgen.

Wat betreft de mensenrechten, is de EU inderdaad het best geplaatst om deze bezorgdheden aan te kaarten, denken wij. De hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, Josep Borrell, heeft op 8 december naar aanleiding van burgerprotesten een kordate verklaring aan het adres van Iran de wereld ingestuurd. Ik sluit me aan bij de verklaring van de hoge vertegenwoordiger die helemaal in lijn ligt met het standpunt van de Vlaamse Regering. Daarnaast onderhoudt de EU ook regelmatig bilaterale contacten met Iran waar deze en andere bezorgdheden aangekaart worden. Naar aanleiding van de recente gebeurtenissen heeft de heer Borrell de Iraanse minister van Buitenlandse Zaken in Brussel uitgenodigd voor een gesprek. Het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Frankrijk hebben Iran in een gezamenlijke verklaring opgeroepen om geen geweld te gebruiken als vergelding voor de dood van generaal Soleimani. Ze willen Iran ook overtuigen om de nucleaire deal toch te blijven respecteren. Ook dat ligt in lijn met het standpunt van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Minister-president, het is goed om te horen dat Vlaanderen zich aansluit bij het Europees standpunt, dat zowel op het vlak van de mensenrechten een veroordeling is van wat er in Iran is gebeurd enkele weken terug maar dan ook wat betreft de oproep tot de-escalatie en het niet gebruiken van geweld door Iran.

Ik heb mogelijk een bijkomende vraag. Ik las zonet dat de Belgische soldaten in Irak wordt gevraagd binnen te blijven en dat verschillende landen maatregelen nemen op vlak van het terugtrekken van vertegenwoordigers en dergelijke meer. Hoe zal dit gebeuren ten aanzien van onze vertegenwoordiger in Teheran? We hebben er een vertegenwoordiger van FIT. Wanneer kan worden beslist tot een evacuatie? Wat zijn de criteria daarvoor? Hoe zal dit gemonitord worden?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, naar aanleiding van de laatste feiten, na de indiening van de vragen uiteraard, dreigt Iran wereldwijd met aanslagen, en niet enkel tegen de VS. Zoals gezegd zijn de verhoudingen op scherp gesteld. Het is uiteraard afwachten wat de toekomst brengt. U zegt dat uw diensten dit verder zullen opvolgen, maar een escalatie is natuurlijk een reële bezorgdheid. In het verleden heb ik u daar ook al over aangesproken en dit is een concrete gelegenheid om daar opnieuw op aan te dringen. U hebt me ooit gezegd dat de

ministers-presidenten van de verschillende deelstaten meer zouden moeten worden betrokken bij de Veiligheidsraad. Is dit een zaak die ervoor zorgt dat u vragende partij bent om samen te zitten? Ik volg u volledig in uw redenering om van de Veiligheidsraad een instrument te maken waarin alle deelstaten wel degelijk betrokken worden. Daarom maak ik van deze gelegenheid gebruik om enerzijds te vragen hoever het staat met uw bezorgdheid dienaangaande en of u naar aanleiding van deze feiten niet geneigd bent te denken dat de Veiligheidsraad samen met de ministers-presidenten hieromtrent eens moet samenzitten?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik wil namens onze fractie benadrukken dat wat er eind november in Iran is gebeurd, namelijk die flagrante schending van de vrijheid van meningsuiting en mensenrechten, we absoluut als verwerpelijk beschouwen. In de regio zijn de spanningen door de actuele situatie heel hoog opgelopen. Er worden over en weer bedreigingen geuit. Vanuit Vlaanderen mogen we daar zeker niet gerust in zijn en moeten we in de richting van Europa een duidelijk signaal geven.

Ik had ook een bijkomende vraag rond INSTEX, maar u bent er al op ingegaan, namelijk op de voorwaarde dat Iran toch de nucleaire aspecten zou naleven. Gisteren heeft professor in de internationale politiek van de Universiteit Antwerpen David Crikemans in de pers laten optekenen dat de vrees heel terecht is dat Iran toch kernwapens zal maken. Ik wil daarom aan u vragen om dit heel nauw op te volgen. Ik dacht dat u bevestigend antwoordde om daar werk van te maken, maar ik ben daar absoluut niet gerust in.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Wat het al dan niet evacueren betreft, zijn we aangewezen op de FOD Buitenlandse Zaken, die de situatie opvolgt en reisadviezen en zo meer geeft. Dat volgen we dus op met de FOD Buitenlandse Zaken.

Mijnheer Deckmyn, wat de samenstelling van de Veiligheidsraad betreft: dat zal in overleg met de federale overheid zijn. De eindbeslissing daarvoor ligt bij de federale overheid. Ik heb de laatste berichten nog niet nagekeken, maar de laatste keer dat ik op mijn smartphone gekeken heb – en dat was niet om een spelletje te spelen, maar om naar de nieuwsberichten te kijken – was er nog altijd geen federale overheid waarmee we dergelijke gesprekken kunnen voeren. Sinds mijn laatste antwoord is de situatie op dat vlak dus spijtig genoeg niet geëvolueerd.

Mevrouw Talpe, ik onderschrijf wat u hebt gezegd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het Europese netwerk van regionale hubs
– 653 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, ik heb een kleine vraag over het RegHub-project van het Europees Comité van de Regio's, het Europese adviesorgaan dat adviezen geeft aan de Europese Raad en aan de Europese Commissie en dat bestaat uit gekozen leden van lokale en regionale overheden. Ook

Vlaanderen heeft daar zijn vertegenwoordigers, maar ook Schotland, Catalonië en Duitse deelstaten, maar ook bepaalde steden en plattelandsstreken of bepaalde provincies. Het RegHub-project is een netwerk van regionale hubs ter beoordeling van de uitvoering van het EU-beleid. Ook dat kadert in het dichten van de kloof tussen de Europese instellingen en de lidstaten en de deelstaten.

Vlaanderen neemt deel aan dat project, dat er probeert voor te zorgen dat ervaringen van lokale en regionale overheden met betrekking tot het EU-beleid meer ingang kunnen vinden in de Europese besluitvorming. Het initiatief van het Comité van de Regio's kwam er als antwoord op een van de aanbevelingen van de Subsidiarity Task Force die door de Europese Commissie werd opgezet.

Onlangs werd het eerste rapport van het RegHub-netwerk gepubliceerd over de Europese richtlijn met betrekking tot openbare aanbestedingen. Een volgend rapport, over luchtkwaliteit, werd inmiddels ook al aangekondigd. Over het rapport over de werking van het RegHub-netwerk zelf, heb ik de volgende vragen voor u.

Kunt u meer toelichting geven over de werking van het netwerk? Is dat opportuun? Kunt u meer toelichting geven over dat eerste rapport, om dus de ervaringen van de lokale en regionale overheden met betrekking tot het EU-beleid meer ingang te doen vinden in de Europese besluitvorming, eigenlijk een informatie-uitwisseling? En hoe kan het beter?

Kunt u toelichting geven over hoe de samenwerking tussen Vlaanderen en dat netwerk verloopt? Hoe evalueert u de werking van het RegHub-netwerk na dat eerste rapport? Is Vlaanderen daarmee gediend? Is dat nuttig voor ons? Of kan het beter stopgezet worden, als dat niet nuttig zou zijn?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Vanlouwe, het netwerk van regionale hubs heeft in juli 2019 inderdaad een eerste rapport opgeleverd. Het doel van die eerste consultatie was om de uitdagingen voor regionale en lokale overheden bij de implementatie van de uit 2014 daterende EU-richtlijnen inzake overheidsopdrachten te identificeren. In het rapport, dat opgemaakt werd op basis van de ervaringen van de 36 deelnemende RegHub-regio's, worden de EU-richtlijnen over het algemeen positief onthaald. Toch wordt de praktische uitvoering van een aantal technische bepalingen in bepaalde regio's als een uitdaging beschouwd. De RegHub-regio's verwelkomen onder meer de nieuwe vereenvoudigde procedure voor gezondheidszorg en sociale diensten en de verhoogde drempelwaarden voor aanbestedingen. Aangehaalde werk- en verbeterpunten zijn het Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA), dat een grote administratieve last meebrengt, en de door sommigen weinig effectief bevonden integriteits- en transparantieplichtingen.

Deze conclusies sluiten grotendeels aan bij de inzichten en ervaringen van de Vlaamse administratie en de Vlaamse belanghebbenden. Ze zijn maximaal en woordelijk terug te vinden in het hele rapport. Zo is de Vlaamse kritische evaluatie van het Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA) onverkort opgenomen, en wordt Vlaanderen ook uitgebreid geciteerd in het kader van de vereenvoudiging van de procedure. Vlaanderen wordt in totaal meer dan tien keer geciteerd in het rapport.

De Vlaamse overheid is een actieve en constructieve deelnemer van het RegHub-netwerk en wordt op de viermaandelijksse RegHub-vergaderingen steeds vertegenwoordigd door de Vlaamse Eurocoördinator. Hij doet op zijn beurt een beroep op de expertise van de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen. De opmaak van de Vlaamse insteek voor de RegHub-rapporten wordt opgenomen door experts met ervaring in de materie. Zo werd de Vlaamse bijdrage voor het eerste rapport voorbereid door het Vlaams Samenwerkingsforum Overheidsopdrachten, waarin niet alleen alle beleidsdomeinen van de overheid maar ook belanghebbenden uit de

academische en de privésectoren vertegenwoordigd zijn. Net omdat Vlaanderen ruime bevoegdheden, ervaring en expertise heeft met de uitvoering van EU-regelgeving, meen ik dat wij een zeer waardevolle bijdrage kunnen leveren aan dit project.

Hoe evalueren wij de werking van het RegHub-netwerk? Dit netwerk moet zijn vooropgestelde potentieel nog waarmaken. De Vlaamse inzet en deelname aan het netwerk zijn van bij het begin afhankelijk gesteld van de impact die het forum heeft op de Europese beleidsvorming. Het is daarbij de bedoeling dat het RegHub-netwerk de afstand tussen de EU en de Europese regio's en Vlaanderen verkleint. Finaal moet deze oefening ertoe leiden dat de EU-regelgeving beter uitvoerbaar wordt en beter wordt afgestemd op de noden van regionale en lokale overheden. Het eerste rapport vormt alvast een heldere en bruikbare beleidsaanbeveling. Maar of dat op EU-niveau in rekening zal worden genomen, moet nog blijken. Het is met andere woorden nog te vroeg om de werking van het netwerk ten gronde te evalueren. Ik hoop en verwacht in elk geval dat het netwerk zich verder toespitst op die gebieden waar het van toegevoegde waarde kan zijn voor de Europese beleidsvorming en dat de administratieve last van onze deelname verder tot een minimum beperkt blijft.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, ik denk inderdaad dat het een nuttig netwerk is. Het is alvast bijzonder goed dat bij de aanbevelingen rekening wordt gehouden met de bekommernissen en de noden vanuit Vlaanderen. Vlaanderen heeft dit inderdaad kritisch geëvalueerd, of dan toch bepaalde onderdelen. Ik hoop dan ook dat we daar zullen blijven participeren en dit in de toekomst zullen blijven evalueren, in de hoop dat de kloof tussen de Europese instellingen en de burger, in dit geval de Vlamingen, kan worden verkleind. Men moet wel rekening houden met wat er in Vlaanderen leeft.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Het tweede rapport, over luchtkwaliteit, staat onder-tussen online. Minister-president, ik ben ook geïnteresseerd naar uw bevindingen daarover. We kunnen daarover het best een afzonderlijke vraag indienen. Ook wij kunnen in het algemeen dit project, dat lokale en regionale overheden zeggenschap geeft en de kloof dicht, alleen maar toejuichen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.